

Waarom mag Vermeersch wat De Kesel niet mag?

Waarom veroorzaken de uitspraken van De Kesel over euthanasie zoveel deining, en passeert wat Vermeersch zei over negationisme zonder veel ophef? Mark Van de Voorde zoekt het antwoord.

2 FOTO'

MARK VAN DE VOORDE

Wie? Onafhankelijk publicist.

Wat? Er komen barsten in de illusie dat euthanasie een overwinning van vrijzinnigheid is.

Aartsbisschop Jozef De Kesel zegt in *Het Belang van Limburg* dat

**Euthanasie
lijkt soms een
revanche op**

aan autonomie

voeren. Filosoof Etienne Vermeersch zegt in *De Zondag* dat mensen moet kunnen zeggen dat de Holocaust niet heeft plaatsgevonden. De Kesel legt mening over euthanasie niet op, maar vertolkt een opinie over een kwestie het geweten en de ethiek raakt. Een mening die bovendien conform de wet is. Vermeersch vindt negationisme onfatsoenlijk en dom, maar verdedigt vanuit de absolute vrijheid van meningsuiting het recht om de Holocaust te ontkennen. Een mening die bij wet strafbaar is.

Filosoof John Stuart Mill verdedigde de vrijheid van meningsuiting op basis van het feit dat 'we nooit zeker zijn dat een mening die we met alle kracht willen smoren, een valse mening is'. Dat geldt uiteraard voor wat de aartsbisschop heeft gezegd, want over euthanasie kan heel verschillend worden gedacht. Maar als er één mening is waarvan we zeker zijn dat ze vals is, dan is het negationisme. Precies over de grote levensvragen heeft een democratische samenleving baat bij dialoog en meningsverschil, omdat we – Mill indachtig – in deze materies nooit kunnen zeker zijn dat een bepaalde mening fout is. Je kunt ze maar beter beluisteren.

En toch. Het ging dagenlang over de woorden van De Kesel. Sommige politici waren zo woest dat ze vergaten wat de wet zegt en dreigden ermee de geldkraan dicht te draaien. In de sociale media barstte de aanvallen op het christendom los, eisten sommigen het verbod op een mening als die van de bisschop en werden de sleetse gedachten over totale privatisering van religie vanonder het stof gehaald.

Waarom volgt Frankrijk niet?

Wat bezielt een samenleving om over euthanasie geen meningsvrijheid te dulden, maar wel over erkenning en ontkenning van de Holocaust? Een poging tot antwoord.

1. Negationisme slaat op het verleden waar we niets mee te maken hebben en is dus ongevaarlijk, zeggen, terwijl we met euthanasie wel ooit in aanraking kunnen komen. De vraag is of de ontkenning van een genocide wel zo ongevaarlijk is, gezien de verruwing van de gedachten in verband met vreemdelingen.

2. Al is er geen recht op euthanasie in onze wetgeving opgenomen, toch gaan veel mensen ervan uit dat ze een 'recht' ter zake hebben. In een samenleving waar rechten belangrijker lijken dan plichten en die laatste enkel slaan op anderen, roept dat zogenoemde recht op euthanasie de 'plicht' van anderen op daarop in te gaan (wat de aartsbisschop dus tegenspreekt). Hier grijpt een uiterst gevaarlijke morele omkering plaats: het geweten wordt ondergeschikt gemaakt aan de wet, zelfs aan wat we veronderstellen dat in de wet staat. Als de wet het geweten vervangt, is alle vrijheid zoek.

3. In een samenleving waarin we voor alles afhankelijk zijn van anderen en we nauwelijks nog vrij zijn beslissen, wordt de zelfbeschikking over de eigen dood een revanche op ons gebrek aan autonomie. De allerlaatste strohalm van de illusie van de zelfbeschikking, grijpen sommigen krampachtig.

4. De strijdende meningsmonopolisering heeft ook te maken met het feit dat er bressen komen in het bastion van de zekerheid dat euthanasie goed is. Men stelt vast dat de zorgvuldigheidsvoorschriften ruiterlijk sluitend zijn. Vanuit wetenschappelijke hoek komt weerstand (en niet alleen van katholieken). Ook in Nederland, dat ons voorging, worden steeds meer vragen gesteld. Men begint ook stilaan te begrijpen dat, ondanks alles, euthanasie een ethisch taboe doorbreekt dat in de rest van de wetgeving nog geldt maar ook daar op de helling kan komen: het taboe op schending van de menselijke waardigheid en van de onaantastbaarheid van het lichaam. Bovendien blijft het buitenland weigerachtig om ons 'lichtend voorbeeld' te volgen. In Frankrijk is de weerstand ook in laïcistische milieus groot, wat de illusie doorbreekt dat euthanasie een overwinning is van de vrijzinnigheid. De insijpelende gedachte dat euthanasie misschien niet zo humaan is als gedacht, verhardt de verschansing.